

PREGOVARANJE PRI TRAŽENJU INFORMACIJA U ELEKTRONSKOJ FORMI

Kao i kada se radi o usmenim informacijama, dobijanje informacija u elektronskoj formi od zvaničnika može biti izuzetno teško. No, ako poznamo nekoliko osnovnih principa dobrog pregovaranja, dobijanje ovakvih podataka može biti znatno olakšano.

1) TREBA POZNAVATI ZAKON:

Kao prvo, važno je da novinar pozna zakon o slobodi informisanja (slobodi pristupa informacijama), tj. da zna da ima pravo da traži određene podatke. Takođe je važno znati da je zakonom predviđeno da se pojedini podaci ne smiju iznositi u javnost. Da biste uspjeli dobiti barem djelimične podatke, morate znati šta se po zakonu smije objaviti a šta ne.

2) DEFINIŠITE TAČNO ŠTA TRAŽITE:

Ako upitate zvaničnike da vam daju sve što imaju, velika je vjerovatnoća da će vas odbiti - zato zahtjev morate precizno definisati. Šta vam je tačno potrebno priču na kojoj radite? Ne morate odmah tražiti bazu podataka, možete tražiti listu baza podataka koje imaju, pa tek onda odlučiti šta vas tačno zanima.

3) SAZNAJTE KAKO SISTEM FUNKCIONIŠE:

Treba saznati kako i u kojem obliku su podaci organizovani i kako se unose i učuvaju u bazama podataka. Pokušajte stupiti u kontakt sa osobom koja radi na ovim poslovima, onom koja je dovoljno stručna da vam objasni kako sistem funkcioniše.

4) SAZNAJTE TROŠKOVE:

Treba znati barem okvirno koliko bi koštalo da dobijete podatke. Zapravo jedino što biste trebali platiti kada tražite podatke od javnih institucija su troškovi copiranja (CD, floppy disk...).

5) SAZNAJTE KO JE OSOBA KOJA UNOSI PODATKE:

Zapravo najbolji izvori informacija i jesu administratori mreža organizacija i institucija i osobe koje kreiraju baze podataka. Ne samo da vam mogu reći šta tačno sadrže pojedine baze podataka, već i ono što nikada niste vidjeli u zvaničnim izvještajima a mogu biti podaci za vašu priču. U većini slučajeva iskustva pokazuju da su ovakve osobe veoma motivisane kada vide da se neko interesira za njihov rad. Nisu rijetke situacije kada su te osobe od veće koristi nego osobe zadužene za odnose sa javnošću.

6) NASTOJTE DA DOBIJETE KOPIJU IZVJEŠTAJA O BAZAMA PODATAKA:

Ovi izvještaji sadrže podatke o tome šta je šta u bazi podataka budući da se neke stavke, radi lakšeg organizovanja baze podataka, označavaju šiframa.

7) SAZNAJTE KOLIKO PODATAKA SADRŽI BAZA KOJU STE DOBILI:

Ovo vam je potrebno da biste provjerili da li ste dobijili cijelu bazu podataka ili su vam zvaničnici dali samo dio. Za svaki slučaj zamolite osobu koja vam daje bazu podataka da je nazovete ako se ne budete mogli snaći ili ako vidite da nešto nije u redu sa podacima koje ste dobili.

8) SAZNAJTE KOLIKO JE BAZA PODATAKA:

Ako imate bazu podataka «tešku» 900 MB možete se naći u situaciji da je vaš kompjuter ne može otvoriti jer nema dovoljno memorije.

9) NE PRISTAJTE NA DJELIMIČNE BAZE PODATAKA:

Često ćete čuti ovaj odgovor :»O, pa mi vam ne možemo dati cijelu bazu podataka, već samo konačne informacije koje vas zanimaju».

«Konačne informacije» često znače «dotjerane» podatke. Zato je potrebno da imate cijelu bazu podataka kako biste je analizirali kako vama odgovara. Morate shvatiti da kada jednom pristanete na takvu vrstu kompromisa, uspostavili ste princip koji ide vašu štetu.

10) POVEŽITE SE SA ADMINISTRATORIMA U INSTITUCIJAMA:

Ako saznate ko su ljudi koji održavaju baze podataka, biće vam lakše doći do njih. Možda ćete saznati da postoje i mjesta gdje se takvi ljudi okupljaju. Iz jednog neobaveznog razgovora možda saznate za zanimljivu bazu podataka koja je izvrsna za vašu priču.